

# Subsidieoproep: Actieonderzoek Zingeving en Geestelijke verzorging in de thuissituatie

Onderwerpen: innovatie van zorg, organisatie van zorg, evaluatie van zorgprocessen, patiëntgerichte zorg, innovatietrajecten, actieonderzoek, zingeving, geestelijke verzorging, levensbeschouwing, levensvragen, eerste lijn, thuissituatie, palliatieve zorg, ouderen, kinderen

Datum geplaatst: 12 September 2019

Deadline: 31 Oktober 2019, 14.00 uur

## Subsidieoproep op uitnodiging

Deze subsidieoproep is op uitnodiging voor actieonderzoekers verbonden aan een onderzoekorganisatie (hogeschool of universiteit) in nauw overleg met projectleiders Geestelijke verzorging in de thuissituatie (verder genoemd: projectleiders GV). Deze projectleiders werken vanuit de Netwerken Palliatieve Zorg, Netwerken Kinderpalliatieve Zorg en/of Centra voor Levensvragen.

## Leeswijzer

- Waar in deze subsidieoproep wordt gesproken over geestelijke verzorging wordt zowel bedoeld aandacht voor zingeving door naasten, vrijwilligers en professionals als de uitvoering van het beroep geestelijke verzorger.
- Meer uitleg over terminologie, definities en begrippen vindt u op pagina 13 van de [outline](#) van het programma Zingeving en Geestelijke verzorging.

## Inhoud

|                                                                                              |   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Subsidieoproep: Actieonderzoek Zingeving en Geestelijke verzorging in de thuissituatie ..... | 1 |
| DOEL SUBSIDIEOPROEP .....                                                                    | 1 |
| WAT HOUDT UW SUBSIDIEAANVRAAG IN? .....                                                      | 2 |
| RANDVOORWAARDEN .....                                                                        | 4 |
| Wie kan aanvragen .....                                                                      | 4 |
| Welk bedrag kan aangevraagd worden .....                                                     | 4 |
| BEOORDELINGSCRITERIA .....                                                                   | 4 |
| Kwaliteitscriteria .....                                                                     | 4 |
| Relevantiecriteria .....                                                                     | 5 |
| PROCEDURE & TIJDPAD .....                                                                    | 5 |
| Beoordelingsprocedure .....                                                                  | 6 |
| Beoordeling subsidieaanvraag .....                                                           | 6 |
| Tijdpad .....                                                                                | 6 |
| Start van het project en financiering .....                                                  | 6 |
| Beoogde eindproducten .....                                                                  | 6 |
| Meer informatie .....                                                                        | 6 |
| INDIENEN .....                                                                               | 7 |
| Indiening (via ProjectNet) .....                                                             | 7 |
| TIPS .....                                                                                   | 7 |
| Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag .....                               | 8 |
| Inhoudelijke vragen .....                                                                    | 8 |
| Technische vragen .....                                                                      | 8 |
| Downloads en links .....                                                                     | 8 |
| Overige bijlagen subsidieoproep .....                                                        | 8 |

## DOEL SUBSIDIEOPROEP

Deze subsidieoproep over actieonderzoek is onderdeel van het programma Zingeving en Geestelijke verzorging. Deze subsidieronde is bedoeld voor ondersteuning bij vraagstukken op het gebied van zingeving en geestelijke verzorging door actieonderzoekers die verbonden zijn aan een onderzoeksorganisatie samen met projectleiders Geestelijke verzorging thuis en andere betrokkenen.

Met deze oproep nodigen wij actieonderzoekers die verbonden zijn aan een onderzoeksorganisatie (hogeschool of universiteit) uit om een uitgewerkte aanvraag in te dienen voor Actieonderzoek Zingeving en Geestelijke verzorging in de thuissituatie.

Het doel van deze subsidieoproep is:

- Ondersteuning bieden aan projectleiders met de ontwikkeling en inbedding van geestelijke verzorging in de thuissituatie.
- Inzicht geven in hoe aandacht voor zingeving en inzet van geestelijke verzorging in de thuissituatie ingebed kan worden. Hierbij moet duidelijk worden hoe deze aandacht ervaren wordt door de mensen die aandacht voor zingeving en/of geestelijke verzorging ontvangen. Daarnaast wordt helder hoe dit ervaren wordt door de betrokken zorgprofessionals en vrijwilligers en mantelzorgers die dit bieden. Hierbij wordt rekening wordt gehouden met mogelijkheden van professionals, vrijwilligers en behoeften van zorgvragers.

Gedurende het project kunnen bestaande processen en werkwijzen worden aangepast of worden nieuwe processen en werkwijzen ingevoerd. Door praktijkleren wordt gaandeweg kennis ontwikkeld over het zorg- en ondersteuningsaanbod, de samenwerking binnen het project en het ontwikkelproces van het project. De actieonderzoeker ondersteunt het proces van praktijkleren en kennisontwikkeling binnen het project. Veranderen, leren en kennis ontwikkelen gaan bij actieonderzoek hand in hand. Met behulp van interactieve werkvormen (bijvoorbeeld focusgroepen, casuïstiekbesprekingen, cliëntreizen en dialoogsessies) wordt gewerkt aan verdere professionalisering.

De resultaten die in 2020 worden behaald, worden in 2021 geborgd.

### Achtergrond

Het ministerie van VWS heeft begin 2019 subsidie beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een infrastructuur voor het beschikbaar maken van geestelijk verzorgers in de thuissituatie. Tot een jaar of tien geleden werd geestelijke verzorging voornamelijk verzorgd door geestelijk verzorgers binnen instellingen (intramurale gezondheidszorg, defensie en justitie). Geestelijke verzorging buiten de muren van instellingen werd vooral geleverd door de geloofsinstellingen zoals een kerk of moskee. Waar de huisarts voorheen een beroep kon doen op bijvoorbeeld de dominee, imam of pastoor, kan dat nu steeds minder. Tegenwoordig blijven kwetsbare mensen en ernstig zieke mensen veel langer thuis wonen en verplaatst zorg en welzijn ook naar de thuissituatie. De vraag naar geestelijke verzorging in de thuissituatie onder burgers en zorgverleners neemt daarom toe.

De Netwerken Palliatieve Zorg en Kinderpalliatieve zorg ontvangen van het ministerie van VWS rechtstreeks subsidie om de geestelijke verzorging in de thuissituatie mogelijk te maken. Deze subsidieregeling van VWS voor geestelijke verzorging geldt voor thuiswonende ouderen van 50 jaar en ouder en patiënten (zowel kinderen als volwassenen) in de palliatieve fase en hun naasten. De projecten Geestelijke Verzorging in de thuissituatie zijn tot en met 2020 aangehaakt bij regionale Netwerken Palliatieve Zorg, bij Netwerken Kinderpalliatieve zorg en/of centra voor levensvragen.

Daarnaast is aandacht voor levensvragen en zingeving over het algemeen steeds meer uit beeld geraakt in de gezondheidszorg in het algemeen. Daarom is er in het ZonMw-programma ruimte voor een breed en gevarieerd spectrum aan doelgroepen en omstandigheden. De onderzoekspopulatie kan dus breder zijn dan de aangewezen doelgroep voor de eerdergenoemde subsidieregeling. Het actieonderzoek heeft zodoende een bredere focus. Het actieonderzoek betreft enerzijds de inzet van geestelijke verzorgers in de thuissituatie en de eerste lijn en anderzijds de aandacht voor zingeving door andere professionals en door vrijwilligers, familie en andere naasten.

### ZonMw-programma Zingeving en Geestelijke verzorging

Het programma Zingeving en Geestelijke verzorging is een praktijkgericht programma voor kennisontwikkeling en -implementatie voor zingeving en geestelijke verzorging in de thuissituatie.

De uitvoering is in 2019 gestart aan de hand van 5 actiepunten:

1. Expertmeeting over mogelijkheden voor onderzoek naar effecten
2. Inventariseren initiatieven en organisatievormen
3. Actieonderzoek voor Netwerken Palliatieve Zorg
4. Inventarisatie kennislacunes en prioriteiten
5. Verkenning scenariostudie financiering geestelijke verzorging

In het programma is aandacht voor de meest urgente lacunes in de praktijk, waarbij steeds wordt gekeken naar een goede mix tussen onderzoek, deskundigheidsbevordering en implementatie om een probleem op te lossen. Ook is er ruimte voor implementatie van projecten die al bewezen hebben te werken (goede voorbeelden) en onderbouwd zijn. Er is ook aandacht voor onderwijs en het sociale domein. De definitieve programmatekst van het ZonMw programma is nog in ontwikkeling.

Deze subsidieoproep betreft het onderdeel actieonderzoek. Binnen het ZonMw-programma Zingeving en Geestelijke verzorging is het actieonderzoek één onderdeel van de 5 actiepunten.

### **Actieonderzoek**

Er zijn begin dit jaar 38 projectleiders GV aangesteld om het proces van beschikbaar stellen van geestelijk verzorgers in hun regio's te begeleiden. De projectleiders lopen in de praktijk tegen vraagstukken aan waar met subsidie van ZonMw aan kan worden gewerkt. Hierbij worden zij ondersteund door een actieonderzoeker. Actieonderzoek is een geschikte onderzoeksbenadering om de projectleiders in deze betrekkelijk nieuwe activiteit ondersteuning te bieden.

Actieonderzoek maakt onderdeel uit van verschillende wetenschapsfilosofische tradities, waaronder het interpretatieve paradigma, het kritische paradigma, de fenomenologie, het pragmatisme en het sociaal of relationeel constructivistisch paradigma.

Bij actieonderzoek wordt gedurende het onderzoek gestreefd naar een combinatie van:

- een veranderproces c.q. het oplossen van een praktijkprobleem
- een leerproces onder direct betrokkenen (professionele en persoonlijke ontwikkeling)
- het ontwikkelen van (wetenschappelijke) kennis

Veranderen, leren en kennis ontwikkelen bij actieonderzoek gaan hand in hand.

(Actieonderzoek in de onderzoeksprogramma's van ZonMw. Een verkenning. ZonMw intern document, 2018)

### **Vraagstukken**

Een overzicht van de praktijkvraagstukken voor het actieonderzoek staat op onze [website](#).

Dit overzicht dient als leidraad en is niet uitputtend.

## **WAT HOUDT UW SUBSIDIEAANVRAAG IN?**

De subsidieoproep richt zich op actieonderzoekers, verbonden aan een onderzoeksorganisatie (hogeschool of universiteit) die samen met projectleiders GV en andere projectleden een praktijkvraagstuk ter hand nemen en verder brengen.

De actieonderzoeker beschrijft in samenspraak met de projectleider(s):

- Een keuze voor minimaal één inhoudelijk onderwerp (of enkele vraagstukken binnen een thema). Deze keuze wordt onderbouwd op basis van de praktijkvragen die worden ervaren door projectleiders, cliënten, geestelijk verzorgers en samenwerkingspartners.
- Doelstelling en ambitie van het actieonderzoek, inclusief de vertaling van het vraagstuk in verander-, leer- en kennisdoelen.
- Het plan van aanpak voor actieonderzoek evenals de wijze waarop dit tot stand is gekomen.
- Het voorstel integreert de volgende kenmerken van actieonderzoek: leren, kennis ontwikkelen en veranderen. Het voorstel is participatief, cyclisch en reflexief en er is aandacht voor contextualiteit.
- De participatie van geestelijk verzorgers, cliënten en vrijwilligers/mantelzorgers in het project.
- Invulling van kennisontwikkeling en kennisdeling op het gekozen thema. De manier waarop bestaande praktijkkennis over het gekozen vraagstuk bij andere projecten GV wordt opgehaald en benut. De wijze waarop de door het actieonderzoek ontwikkelde opbrengsten worden gedeeld met de andere projecten GV. Deze kennis zal centraal worden gebundeld in een kennissynthese.

- Fasering van het project in 2 jaar. Het eerste jaar (2020) wordt gebruikt om te leren, kennis te ontwikkelen, te ontwerpen, te veranderen. De wijze waarop de opbrengst van het eerste jaar wordt gedeeld en in het tweede jaar (2021) wordt geborgd.

#### Inhoudelijke thema's

1. Doelgroepen
2. Kinderen en palliatieve zorg
3. Beroepsinhoud Geestelijke Verzorging in de thuissituatie
4. Zingeving en Geestelijke verzorging in de praktijk van alle zorgprofessionals
5. Kwaliteit
6. Organisatie en financiering
7. Communicatie
8. Onderwijs
9. Samenwerking
10. Overig

Daarnaast gelden voor de subsidieaanvraag de volgende aandachtspunten:

- Praktijkkennis en praktijkleren  
Uit de subsidieaanvraag blijkt dat er sprake is van een cyclische aanpak: de actieonderzoeker maakt een actieplan, voert deze acties uit, analyseert het proces en de voorlopige resultaten, reflecteert hierop en scherpt waar nodig het actieplan weer aan. Zo wordt duidelijk wat wel of niet werkt en waarom.
- Borging  
Al werkende leren en onderzoeken moet ook leiden tot borging van de bereikte resultaten, de continuïteit van de samenwerking en ontwikkelde kennis. Hieronder vallen ook de inzichten en de systematiek van actieonderzoek en expertise. In de subsidieaanvraag staat hoe borging wordt gerealiseerd.
- Lerend programma  
Het programma Zingeving en Geestelijke verzorging past de principes van actieonderzoek toe om als programma zo goed mogelijk aan te sluiten op de behoefte van de praktijk. Onderzoekers verzamelen en analyseren de kennis en de ervaringen die in de projecten zijn opgedaan.
- Honorering  
Honorering van de subsidie aanvraag houdt in dat ZonMw vraagt tussentijds informatie aan te leveren en vanuit de ervaringen bij te dragen aan de dynamische kennissynthese op programmaniveau. De kennis uit deze dynamische kennissynthese worden door ZonMw gebruikt bij het uitwerken van de verdere programmering.
- Uitwisseling en kennisdelen  
Het programma Zingeving en Geestelijke verzorging is gebaseerd op kennisuitwisseling. Ondanks of soms juist dankzij de verschillen in de lokale context, kan men van elkaar leren over het veranderproces en over de inhoudelijke onderwerpen. Vanuit elk project wordt input gegeven, waar andere projecten hun voordeel mee kunnen doen. Om deze uitwisseling van ervaringen en kennis te stimuleren, organiseert ZonMw gedurende de looptijd van de projecten break-outsessies (minimaal 4x per jaar). De subsidieaanvragers dienen bereid te zijn om hierin te investeren.

## RANDVOORWAARDEN

### Wie kan aanvragen

In deze subsidieronde kan een subsidieaanvraag worden ingediend door actieonderzoekers die verbonden zijn aan een onderzoeksorganisatie. Dit betreft in deze oproep een Hogeschool (aangesloten bij de Vereniging Hogescholen) of een Universiteit (aangesloten bij de VSNU).

De projectgroep voldoet aan de volgende voorwaarden:

- De actieonderzoeker is projectleider/penvoerder van het project.
- De actieonderzoeker is verantwoordelijk voor de uitvoering en coördinatie van het project en is contactpersoon voor ZonMw.
- De actieonderzoeker bereidt samen met de projectleiders GV en de andere direct betrokkenen de aanvraag en het plan van aanpak voor.
- Actieve participatie van een geestelijke verzorger, cliënt en/of mantelzorger, medewerker eerste lijn en indien relevant voor de vraagstelling: sociaal domein en/of verpleging/verzorging.  
Met participatie bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen.

### Welk bedrag kan aangevraagd worden

#### Looptijd en budget

Voor de ronde is in totaal € 3 miljoen beschikbaar. De subsidie bedraagt maximaal € 300.000,- per project en heeft een looptijd van maximaal 2 jaar.

Dit betekent dat in deze ronde niet meer dan 10 aanvragen kunnen worden gehonoreerd.

#### Begroting

'Onvoorziene kosten' komen niet in aanmerking voor subsidie. Zie voor de berekening van de personeelskosten de [Voorwaarden wetenschappelijke instellingen](#) en [Begroting wetenschappelijke instellingen](#) of [Voorwaarden overige instellingen](#) en de [Begroting Overige Instellingen](#).

Deze documenten vindt u op [Voorwaarden en financiën](#).

## BEOORDELINGSCRITERIA

De ingediende subsidieaanvragen worden beoordeeld aan de hand van relevantie- en kwaliteitscriteria. De subsidieaanvraag dient te voldoen aan de criteria genoemd onder het kopje 'Randvoorwaarden' en daarnaast aan de volgende relevantie- en kwaliteitscriteria:

### Kwaliteitscriteria

- Doelstelling(en) en vraagstelling(en) zijn duidelijk geformuleerd en waar mogelijk SMART geformuleerd. Een keuze voor minimaal één inhoudelijk onderwerp (of enkele vraagstukken binnen een thema). Deze keuze wordt onderbouwd op basis van de praktijkvragen die worden ervaren door projectleiders, cliënten, geestelijk verzorgers en de andere leden die deelnemen in de projectgroep. Samen wordt het ontwerp-/verander-, leer- en kennisdoel van het actieonderzoek gedurende deze ontwikkelperiode beschreven.  
Ook worden, indien van toepassing op het vraagstuk, leer- verander- of ontwerpdoelen voor specifieke groepen professionals en/of betrokkenen beschreven. Deze doelen worden beschreven op project-, organisatie- en/of procesniveau en duidelijk wordt welke praktijkkennis beschikbaar komt in het eerste jaar van het onderzoek.
- Het plan van aanpak sluit aan bij de vraagstelling en beschrijft de gekozen methode en werkwijze. Het plan van aanpak wordt samen met de projectleiders en andere leden van de projectgroep opgesteld volgens het [template plan van aanpak actieonderzoek](#).  
Het voorstel behelst de volgende [kenmerken van actieonderzoek](#): leren, kennis ontwikkelen en veranderen. Het voorstel is participatief, cyclisch en reflexief en er is aandacht voor contextualiteit. In het plan van aanpak voor het actieonderzoek worden de onderstaande punten uitgewerkt:
  - De eerste cyclus actieonderzoek.
  - Wie daarin zullen participeren (inclusief geestelijke verzorgers en andere professionals en mensen die geestelijke verzorging ontvangen).

- Welke activiteiten en methodieken de projectgroep daarbij verwacht in te zetten en waarom.
- Hoe u per cyclus tot een (aangescherpt) actieplan komt. Het is denkbaar dat aanvullende/andere methodieken worden ingezet dan oorspronkelijk bedoeld vanwege voortschrijdend inzicht. Dit is conform het cyclische karakter van actieonderzoek.
- Fasering van het project in 2 jaar. Het eerste jaar (2020) wordt gebruikt om te leren, kennis te ontwikkelen, te ontwerpen, te veranderen. De wijze waarop de opbrengst van het eerste jaar wordt gedeeld en in het tweede jaar (2021) wordt geborgd.
- De financieringsstructuur van de projecten GV vanuit VWS kan per 1 januari 2021 wijzigen. Richt het onderzoeksproces zodanig in dat veranderingen flexibel kunnen worden meegenomen.
- De wijze waarop het plan van aanpak tot stand is gekomen.
- Haalbaarheid: het moet aannemelijk zijn dat het doel van de aanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen. In het plan van aanpak is een fasering en tijdsplanning opgenomen.
- Projectgroep: een brede vertegenwoordiging is betrokken bij het project. Dat betekent voor het eerste jaar: minimaal 2 projectleiders GV, één geestelijk verzorger, een patiënt of mantelzorgers, een medewerker uit de eerste lijn (bij voorkeur een huisarts of POH) en de actieonderzoeker. Er is een beschrijving van de leden van de projectgroep en de organisaties opgenomen (functie en taken binnen project). De expertise van de actieonderzoeker, rol en taken van de actieonderzoeker zijn helder beschreven evenals de rol en taken van de overige projectleden. Ook hiervoor geldt een fasering in het eerste en tweede jaar. Het is mogelijk dat de projectgroep in het tweede jaar (borging) van samenstelling wijzigt.
- Kennisontwikkeling en kennisdeling op het gekozen thema. De manier waarop bestaande praktijkkennis over het gekozen vraagstuk bij andere projecten GV wordt opgehaald en benut. De wijze waarop de door het actieonderzoek ontwikkelde opbrengsten worden gedeeld met de andere projecten GV.
- Literatuur en buitenlandse ervaringen kunnen van toegevoegde waarde zijn en kunnen gezamenlijk een mix van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens opleveren. Het project zelf heeft alleen betrekking op de Nederlandse situatie.

Meer informatie over deze criteria vind u in de [procedurebrochure](#).

## Relevantiecriteria

- Relevantie voor de doelstelling van het programma Zingeving en Geestelijke verzorging.
- De subsidieaanvraag dient relevant te zijn voor de doelstelling van deze subsidieoproep.
- De subsidieaanvraag richt zich op realisatie van verbeteringen gericht op minimaal één inhoudelijke vraagstelling. De keuze voor de inhoudelijke vraagstelling dient onderbouwd te worden. Uit de onderbouwing blijkt hoe de context rond het vraagstuk zich uit in de dagelijkse praktijk.
- Actieve cliëntenparticipatie. Mensen die aandacht voor zingeving hebben/geestelijke verzorging ontvangen worden op verschillende niveaus en tijdens verschillende fasen van het project betrokken, ook in de projectgroep.
- Diversiteit: in het voorstel is expliciet aandacht voor diversiteit en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals sekse, leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratieverleden en culturele achtergrond en seksuele geaardheid, voor zover die van toepassing zijn voor de inhoudelijke onderwerpen.

Daarnaast heeft ZonMw nog andere [algemene relevantiecriteria](#) waaronder toegang tot data.

## PROCEDURE & TIJDPAD

Houd bij het schrijven van de subsidieaanvraag rekening met de volgende punten:

- Schrijf uw aanvraag in het Nederlands.
- Subsidieaanvragen dienen te voldoen aan de [Algemene subsidiebepalingen](#). Op de pagina [voorwaarden en financiën](#) vindt u ook informatie over de METC / CCD en de Code Openheid Dierproeven en de Code Biosecurity.
- Reserveer een deel van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in uw begroting. Let op, ZonMw hanteert vaak 5%, maar u mag hiervan afwijken.



- Het mondeling wederhoor vindt plaats door middel van een interview. Dit is onderdeel van het beoordelingstraject van uw subsidieaanvraag. Van het interview wordt een geluidsopname gemaakt. Na afloop van de beoordelingsprocedure wordt de geluidsopname vernietigd.
- De subsidieaanvraag vindt plaats in een vereenvoudigde versie van ProjectNet, te weten ProjectNet minimaal.

## Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

## Beoordeling subsidieaanvraag

De deadline voor het indienen van voorstellen is 31 oktober 2019, om 14.00 uur. De subsidieaanvraag wordt beoordeeld door referenten in nauwe afstemming met de programmacommissie Zingeving en Geestelijke verzorging. De commissie adviseert het bestuur van ZonMw over het al dan niet honoreren van de aanvraag. Alle voorstellen worden beoordeeld aan de hand van de bovenstaande criteria. Uiterlijk medio december 2019 worden de brieven van ZonMw verzonden over de toekenning of afwijzing van uw voorstel.

## Tijdpad

|                                                |                                         |
|------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag | 31 oktober 2019                         |
| Ontvangst beoordeling referenten               | 26 november 2019                        |
| Mondeling wederhoor                            | 9 december 2019                         |
| Besluit                                        | 16 december 2019                        |
| Meldingsformulier retour naar ZonMw            | december 2019                           |
| Startdatum                                     | (uiterlijk 6 maanden na) 1 januari 2020 |

## Start van het project en financiering

Indien het project wordt gehonoreerd, dient het project zo spoedig mogelijk en uiterlijk zes maanden na honorering te starten. Na deze datum vervalt de subsidie. Om bevoorschotting mogelijk te maken dient u in december 2019 het meldingsformulier aan ZonMw te sturen. Na de start van het project vindt bevoorschotting plaats van 40%. Na goedkeuring van de tussenrapportage vindt opnieuw bevoorschotting plaats van 40%. 1 maand na afronden van het project dient u een eindverslag inclusief eindafrekening in. Na goedkeuring van uw eindverslag en eindafrekening vindt betaling van de resterende 20% van het toegekende budget plaats.

## Beoogde eindproducten

Het proces dat wordt gefinancierd door de subsidie dient de volgende producten op te leveren:

- Tussenrapportage aan ZonMw na 10 maanden.
- Rapportage met opbrengsten voor de kennissynthese eind 2020.
- Een eindverslag. De onderstaande punten beschrijft u na afronden van het project in het eindverslag, aan de hand van een format met daarin ruimte voor de procesbeschrijving en beschrijving van de bereikte resultaten en ontwikkelde producten.
  - Een beschrijving van het doorgelopen proces van actieonderzoek, per cyclus beschreven.
  - Een reflectie op de waarde van elk van de ondernomen activiteiten en de belangrijkste geleerde lessen.
  - De verbeteringen die gerealiseerd zijn door de uitwerking van het inhoudelijke vraagstuk.
  - Hoe praktijkleren en kennisontwikkeling hebben bijgedragen aan deze praktijkverbetering.
  - De verworven inzichten/werkzame principes voor het verbeteren van de praktijk.
  - Hoe de bereikte resultaten geborgd en bestendigd (kunnen gaan) worden.
  - Hoe de samenwerking zich heeft ontwikkeld.
  - Hoe de actieve participatie van cliënten vormgegeven is in het actieonderzoek en wat het heeft opgeleverd.
- Eindrapportage met opbrengsten voor de kennissynthese.
- Financiële eindafrekening.

## Meer informatie

Houd de programmapagina [Zingeving en geestelijke verzorging](#) op de ZonMw-website in de gaten; deze wordt regelmatig bijgewerkt.

## INDIENEN

Een subsidieaanvraag indienen gaat als volgt:

- De actieonderzoeker neemt zelf contact op en maakt afspraken over de planning en ondersteuning van de betrokken projectleiders GV en andere projectgroepleden.
- De actieonderzoeker maakt met de projectleiders GV en andere projectgroepleden afspraken over de benodigde ondersteuning en neemt met instemming van de projectleiders de kosten voor begeleiding van de actieonderzoeker op in de begroting.
- De actieonderzoeker geeft aan welke afspraken hierover met de projectleiders GV en andere projectgroep leden gemaakt zijn.
- De actieonderzoeker werkt in nauw overleg met de projectleiders GV en andere projectgroepleden de subsidieaanvraag uit in het aanvraagformulier/plan van aanpak.
- De actieonderzoeker gebruikt hiervoor de bijlage 'Aanvraagformulier/Plan van aanpak'.
- Dit aanvraagformulier mag bestaan uit maximaal tien A4, uitgaand van lettertype Arial 10 pt, inclusief bronnen, tabellen en afbeeldingen.
- De onderzoeksorganisatie dient de aanvraag in via het indieningssysteem ProjectNet.

### Indiening (via ProjectNet)

Aanvragen kunnen uitsluitend en conform de richtlijnen worden ingediend via het online indiensysteem van ZonMw (ProjectNet Minimaal).

Sluitingsdatum voor het indienen is 31 oktober 2019, om 14.00 uur.

Aanvragen dienen elektronisch te worden ingediend via ProjectNet. In ProjectNet vindt u een beperkt aantal tabbladen met standaardvragen. Uw ingevulde aanvraagformulier geldt als verplichte bijlage en moet u uploaden in ProjectNet.

### Verplichte bijlagen

De formats voor de bijlagen vindt u onder downloads en links. De verplichte bijlagen zijn:

- Format aanvraagformulier/plan van aanpak (Zie downloads en links)
  - Begroting volgens verplicht format 'Overige instellingen' of 'Wetenschappelijke instellingen'
- Extra bijlagen worden niet in het beoordelingsproces meegenomen.

## TIPS

- Als u nog niet eerder met ProjectNet heeft gewerkt moet u zich eerst aanmelden als 'Nieuwe gebruiker'. Zie de [handleiding](#) om een account aan te maken. Wij raden u aan om dit ruim voor de deadline te doen.
- Zie voor meer informatie de toelichtingen in [ProjectNet](#).
- Wanneer u uw aanvraag indient in ProjectNet moet u eerst een aantal verplichte velden invullen, waaronder de titel, een samenvatting en de projectgroep. Uw voorstel schrijft u in een apart bestand (pdf: maximaal 10 A4tjes, exclusief de begroting), die u daarna uploadt in ProjectNet.
- Wanneer uw organisatie nog niet geregistreerd is bij ZonMw dan kunt u dit in ProjectNet aanvragen. Zonder organisatie is het niet mogelijk een ProjectNet account aan te maken. Ook de organisaties waarmee u samenwerkt dienen in ons systeem geregistreerd te worden. Wij adviseren u om dit tijdig aan te vragen.
- Het is handig om voordat u uw aanvraag digitaal indient, een PDF van uw aanvraag uit te printen en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar ProjectNet heeft gekopieerd kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in ProjectNet zelf corrigeren.
- Om de begroting goed in PDF te laten passen, kunt u de marges aanpassen naar 'smal' en de afdrukstand naar 'liggend'.
- Wanneer uw aanvraag niet ontvankelijk (onvolledig of onjuist ingediend) is, ontvangt u binnen 2 dagen na de deadline bericht van ZonMw. In het bericht staat welk onderdeel aangevuld moet worden om alsnog voor beoordeling in aanmerking te komen. U krijgt daarbij maximaal 24 uur de tijd om uw aanvraag aan te passen en opnieuw in te dienen. Wij vragen u ervoor te zorgen



dat de hoofdaanvrager en/of de projectleider/penvoerder in die periode telefonisch goed bereikbaar is.

- Zie voor meer informatie de toelichtingen in ProjectNet zelf.
- Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een PDF van uw aanvraag uit te printen en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar ProjectNet heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in ProjectNet zelf corrigeren.

## Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

Direct na het digitaal indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag wordt u gewezen op het formulier 'Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag'. Wij verzoeken u deze te voorzien van de handtekening van de 'bestuurlijk verantwoordelijke' en de 'hoofdaanvrager' en deze per e-mail te sturen naar ZonMw, t.a.v. Monica Zuyderwyk, [zingeving@zonmw.nl](mailto:zingeving@zonmw.nl). De verklaring dient uiterlijk 1 week na indiening via ProjectNet binnen te zijn.

## Inhoudelijke vragen

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met: Margo van den Berg (programmamanager), 070 349 52 97, [mberg@zonmw.nl](mailto:mberg@zonmw.nl).

## Technische vragen

Bij technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw (ProjectNet) kunt u contact opnemen met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 78, [projectnet@zonmw.nl](mailto:projectnet@zonmw.nl). Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer zodat wij u eventueel kunnen terugbellen.

## Downloads en links

- [Handleiding ProjectNet](#) en [verkorte handleiding ProjectNet](#)
- [Algemene Subsidiebepalingen](#)
- [Procedures ZonMw](#)
- [Template aanvraagformulier plan van aanpak](#) (verplichte bijlage)
- Format [begroting Overige instellingen](#) of format [begroting Wetenschappelijke instellingen](#) (verplichte bijlage)

Let op: het kan zijn dat de PDF-bestanden niet goed openen. Klik dan op 'Openen met andere PDF-lezer'.

## Overige bijlagen subsidieoproep

Meer informatie over:

- [Netwerken Palliatieve Zorg](#) (website Fibula)
- [Subsidieregeling van VWS voor de inzet van GV](#)
- ZonMw-programma [Zingeving en Geestelijke verzorging](#)
- [Overzicht van mogelijke vraagstukken](#)